

مروری بر نقش و جایگاه شورای نگهبان در صیانت از قانون اساسی و حقوق مردم

پاسدارِ قانون

شهاد هفته

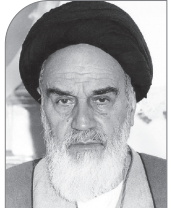
«خاطرات شهدا» بیدارکننده است

این شماره تقدیم می‌شود به روح مطهر **شهید شعبان نصیری**

شهادی جوانی که میروند برای دفاع از حرم با یافته‌اند شهید شده‌اند، حرف اینها، اقدامشان ، حرکتشان، خاطره‌شان، سخنانی که راجع به اینها گفته میشود، همه‌ی اینها بیدارکننده است، همه‌ی اینها هشیارکننده است. ما گوشمان سنگین است، این پیامها را درست نمی‌شنویم؛ اگر به ما می‌نشانند این پیامها را دیگر این گرایش به شرق و به غرب و به دشمن و به کفر و الحاد و مانند اینها، از بین ما رخت بر خواهد بست.
۱۳۹۷/۰۸/۱۴

 تاریخ شهادت: ۵ خرداد ۱۳۹۶	 محل شهادت: منطقه تل‌عفر- غرب موصل	 مزار: بهشت زهرا (س)- قطعه ۲۹
--	--	---

کلام امام

تربیت خوب فرزند از همه عالم بهتر است

شغل تربیت فرزند، از همهٔ شغلها بالاتر است. یک فرزند خوب شما اگر به جامعه تحویل بدید، برای شما بهتر است از همهٔ عالم. اگر یک انسان شما تربیت کنید، برای شما به قدری شرافت دارد که من نمی‌توانم بیان کنم. دامن مادرها دامن‌ی است که «انسان» از آن باید درست بشود. یعنی اول مرتبهٔ تربیت، تربیت بچه است در دامن مادر؛ برای اینکه علاقهٔ بچه به مادر بیشتر از همهٔ علایق هست و هیچ علاقه‌ای بالاتر از علاقهٔ مادری و فرزندی نیست. بچه‌ها از مادر بهتر[مسائل]را اخذ می‌کنند. آنقدری که تحت تأثیر مادر هستند. تحت تأثیر پدر نیستند، تحت تأثیر معلم نیستند، تحت تأثیر استاد نیستند.
۱۳۵۸/۰۲/۲۱

به رسم آیه‌ها

برخورد سلیقه‌ای با حق و رأی مردم ممنوع!

در انتخابات، دو مسئله از همه مهمتر است؛ مسئله ی اول، حضور مردم، مسئله ی دوم، قانون‌گرایی در انتخابات. اینجا رو نباشد که اگر انتخابات بر طبق نظر ما انجام گرفت، قبول داشته باشیم؛ اگر برخلاف نظر ما بود، (و اقاً این نِگن

لَهْمُ الْحَقِّ يَاأُوْلَیْهِ مَدْعَین» (۱). اگر حق را به ما دادند، آنی که ما می‌خواهیم، سر کار آمد، قانون را قبول داریم؛ اگر آنی که ما می‌خواهیم، سر کار نیامد، میزینم زیر قانون؛ نه قانون را قبول داریم، نه رأی مردم را قبول داریم؛ این نمیشود.
فته ۸۸

گزیده بیانات

«غلط می‌کنی قانون را قبول نداری! قانون تو را قبول ندارد.» ایام فتنه ۸۸ بود که این جمله امام خمینی را بار دیگر بر سر زبانها انداخت. عبارتی که پاسخ هر اظهارنظر و اقدام غیرقانونی بود، قضیه به خرداد ۱۳۶۰ بر می‌گردد. تعدادی از نمایندگان مجلس رفته بودند دیدار امام(ره). جملات صریح‌تر از آنند که نیاز به تفسیر داشته باشد: «من اول سال به آقایان عرض کردم که این سال خوب است سال اجرای قانون باشد... نمی‌شود از شما پذیرفت که ما قانون را قبول نداریم. غلط می‌کنی قانون را قبول نداری! قانون تو را قبول ندارد! نباید از کسی پذیرفت، که ما شورای نگهبان را قبول نداریم. نمی‌توانی قبول نداشته باشی... همه باید مقید به این باشید که قانون را بپذیرید و لو بر خلاف رأی شما باشد.»
کلیدواژه اصلی این جملات قانون است. در راس همه قوانین هم قانون اساسی قرار گرفته است. همین ضرورت هم باعث شده که در بسیاری از کشورها و حاکمیت‌های سیاسی با مکاتب مختلف فکری از ایالات متحده گرفته تا مدل‌های اروپایی مانند آلمان و فرانسه و کشورها ی دیگری مانند مصر، یک جایگاه فراقوه‌ای پاسداری از ارزش‌های این هسته سخت را بر عهده داشته باشد. این جایگاه معمولاً با عنوان «دادگاه قانون اساسی»، «دیوان عالی» یا عباراتی نظیر آن شناخته می‌شود و در اختلافات حرف آخر را می‌زند. همه هم ملزم به اطاعت از آن هستند. به نحوی که حتی در انتخابات سال ۲۰۰۰ آمریکا دو نامزد اصلی اختلاف شدیدی داشتند و در نهایت رأی دلیوان عالی دعوا را خاتمه داد.

یک تاریخ ۱۱۵ ساله

در جامعه ایران که مردم اصل مشروعیّت حکومت را متعلق به خداوند می‌دانند، جایگاه فوق‌العاده بر پاسداری از قانون اساسی، وظیفه پاسداری از اصول شرع را هم بر عهده دارد تا قانونی برخلاف احکام الهی و معارف اسلامی، وضع نشود. این موضوع، محدود به دوره جمهوری اسلامی هم نیست و سابقه آن به ۱۱۵ سال قبل بر می‌گردد. دورانی که نطفه حکومت مشروطه در ایران بسته شد و طبق قانون اساسی مشروطه، پنج نفر از علما و فقها وظیفه نظارت بر مصوبات مجلس را بر عهده داشتند. پس از استقرار جمهوری اسلامی هم این ساختار تکمیل شد و وظایف آن ذیل نهادی به نام شورای نگهبان قرار گرفت. وجه صیانت از اصول شرع هم برای نظام اسلامی ضرورتی انکارناپذیر است. پاسخ امام(ره) به نامه وزیرکشور در سال ۶۶ و اظهارنظر درباره ماهیت یکی از جریان‌های سیاسی وقت به نام نهضت آزادی در همین راستا قابل تحلیل است. ایشان به همین دلیل اعضای این جریان را فاقد صلاحیت برای هر مسئولیتی در نظام اسلامی توصیف کردند. رد صلاحیت نامزدهای این جریان در انتخابات سومین دوره مجلس هم ناظر به اختیارات قانونی شورای نگهبان بر پاسداری از قانون اساسی و شرع مقدس بود. در بند نهم اصل ۱۱۰ قانون اساسی به صراحت به این موضوع اشاره شده است: «صلاحیت داوطلبان ریاست جمهوری از جهت دارا بودن شرایطی که در این قانون می‌آید، باید قبل از انتخابات به تأیید شورای نگهبان برسد.» از این جهت فصل‌الخطاب بودن شورای نگهبان در تأیید صلاحیت داوطلبان ریاست جمهوری از موارد مصحّح در قانون اساسی است.

مروری بر نقش و جایگاه شورای نگهبان در

صیانت از قانون اساسی و حقوق مردم

پاسدارِ قانون

هشدار امام

اصول قانون اساسی و روح اسلامی حاکم بر آن از نگاه امام خمینی(ره) و رهبر انقلاب اهمیت انکارناپذیر دارند. امام راحل(ره) در مقاطع مختلف رهبری ۱۰ ساله‌شان به کرات این موضوع را گوشزد کرده‌اند. به‌طور مثال در اردیبهشت ماه ۱۳۶۳ امام خمینی(ره) در پیامی خطاب به ملت ایران چنین نوشته‌اند، «... افرادی که نظریه شورای محترم نگهبان در ابطال یا تأیید بعضی حوزه‌ها موافق میل‌شان نبوده است، دست به شایعه افکنی زده و اعضای محترم شورای نگهبان را که حافظ مصالح اسلام و مسلمین هستند، تضعیف و با خدای ناکرده توهین می‌نمایند و به پخش اعلامیه و خطابه در مطبوعات و محافل دست زده‌اند غافل از آنکه پیامد چنین اعمال و جوسازی‌ها چه خواهد بود... من به این آقایان هشدار می‌دهم که تضعیف و توهین به فقهای شورای نگهبان امری خطرناک برای کشور و اسلام است.»

تخریب ممنوع!

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای هم مانند امام راحل(ره) همواره در طول سال‌های زعامت و رهبری چنین سیره‌ای داشته‌اند و در مقاطع مختلفی آن را به صراحت اعلام کرده‌اند، «بعضی

وقتی در شورای نگهبان رد شدند ناراحت میشوند... بنده هم ممکن است اگر چنانچه در یک موردی بگویند «شما صلاحیّت نداری» ناراحت بشوم. اما آیا وقتی ناراحت شدید بایستی چنجال بکنیم؟... اگر چنانچه شورای نگهبان اشتباه کرده باشد، شما بایستی به آنها مراجعه کنید و آنها هم طبق قانون، همان وظیفه‌ای که دارند باید انجام دهند، اگر نشد، نمیشود شورای نگهبان را تخریب کرد.»
۹۶/۱۲/۱۰

تخریب‌کنندگان توبه کنند

ایشان همواره در مقاطع مختلف به‌خصوص در انتخابات دوره‌های متعدد مجلس شورای اسلامی و ریاست جمهوری پشتیبان این نهاد قانونی بوده و حمله و تخریب آن را یکی از غلط‌ترین کارها و آن را هم‌راستا با اهداف دشمن می‌دانند، «یکی از غلط‌ترین کارها در این زمینه، حمله‌ی به شورای نگهبان است، اساسی‌شانی برای شورای نگهبان معّین شده است... چطور آسان مژمّم بکنند شورای نگهبان را که مثلاً از روی غرض فلان کس را رد کرده‌اند، یا فلان کس را قبول کرده‌اند؟ خب این تهمت زدن است. تهمت گناه کبیره است... باید توبه کنند.»
۹۸/۱/۱۴

در خدمت استبداد رضاخانی نباشید

شورای نگهبان از نگاه رهبر انقلاب از دستگاه‌های امین و معتمد نظام جمهوری اسلامی توصیف شده به حدی که فعالیت آن نه فقط موجب سلامت انتخابات بلکه سلامت نظام را هم تضمین می‌کند. نکته قابل توجه آنکه ایشان پیش از انتخابات مجلس شورای اسلامی چهارم که علیه نقش شورای نگهبان زرمزه‌هایی شده بود، این گونه موضع گرفتند: «اهرکس که این موقعیت را برای شورای نگهبان نیستند و با آن معارضه و مقابله بکند، آگاهانه و یا ناآگاهانه در همان خطی قرار گرفته که یک روز در زمان رضاخان... انجام گرفت.»
۱۳۷۰/۱۲/۱۴

شورای قاطع نگهبان

از نگاه رهبر انقلاب، یکی از ضمانت‌های اسلامی مانند انقلاب، قاطعیّت شورا در انجام وظیفه قانونی‌اش است، «هیچ ملاحظه‌ای نباید مانع از اعمال مقررات شود... اگر شورا به یک نتیجه منطقی بر قانون رسید، باید با قاطعیّت اقدام کند. هیچ چیز نباید مانع از اقدام قاطع قانونی شود. بخصوص در چنین اموری... قاطعیّت لازم است.» و این وظیفه حساس شورای نگهبان در جلوگیری از انحلال نظام از خط اسلام و قانون اساسی است که موجب شده، بی‌احترامی به شورای نگهبان در دوره‌های مختلف، غالباً با حمایت و پاسخ قاطع از سوی رهبران انقلاب مواجه شود، «آنها یی که قلمی به‌دستشان هست، تربیونی در اختیارشان هست، بفهمند که اعتراض کردن، بی‌احترامی کردن و هتک حرمت شورای نگهبان، خطای کوچکی نیست، قابل قبول و قابل تحقّل نیست.»
۱۳۴۶/۱۱/۱۴

خطبه‌های انقلاب

در خط امام عدالت و اخلاق توامان است

اگر به نام عدالت خواهی و به نام انقلابیگری، اخلاق را زیر پا بگذاری؛ ضرر کرده‌ایم؛ از خط امام منحرف شده‌ایم. اگر به نام انقلابیگری، به نام عدالت‌خواهی، به برداران خودمان، به مردم مؤمن، به کسانی که از لحاظ فکری با ما مخالفند، اما می‌دانیم که به اصل نظام اعتقاد دارند، به اسلام اعتقاد دارند، اهانت کردیم، از خط امام منحرف شده‌ایم. اگر بخواییم به نام انقلابیگری و رفتار انقلابی، امنیت را از بخشی از مردم جامعه و کشورمان سلب کنیم، از خط امام منحرف شده‌ایم... قرآن به ما دستور میدهد و میگوید: مخالفت شما با یک قومی، موجب نشود که عدالت را فرو بگذاری و فراموش کنی. «عدالوا!» حتّی در مورد مخالف هم عدالت به خرج دهید.

بخشی از خطبه‌ای نماز جمعه تهران • ۱۳۹۰/۰۸/۱۴

آزادی خرمشهر سرنوشت جنگ را مشخص کرد

وقتی خرمشهر سقوط کرد، نماد قوی پنجگی دشمن بود و مظلومیت ملت ایران با قدرت خرمشهر را از دشمن پسر گرفت و هزاران نیروی رزمنده ی دشمن را اسیر کرد، درواقع سرنوشت نهایی جنگ نوشته شد. [اما] شش سال بعد از آن صرف شد تا نظام جمهوری اسلامی بتواند برزادخانه ی عظیم جهانی، که پشت سر رژیم بعثی صدام قرار داشت، پیروز شود.»
۱۳۸۴/۰۶/۲۴

اعتماد به نیروی خود بود. • ۸۸/۰۲/۲۴

سخن هفته

مروری بر مشکلات اقتصادی و راه حل آنها؛

راه غلبه بر مشکلات اقتصادی

ثابت شده است که «نسخه‌های غربی برای ما قابل اعتماد نیستند.»
• ۹۷/۲/۲۱
از رهبر انقلاب در ارتباط تصویری با نمایندگان تشکلهای دانشجوایی است. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای از سال ۱۳۸۸ نامگذاری سالها را با رویکرد اقتصادی انجام داده و به‌طور مضاعف در حوزه مسائل اقتصادی نکات و تذکرات و توصیه‌هایی بیان کرده‌اند، ایشان علت این کار را این چنین بازگو میکنند، «شعارها را اقتصادی قرار دادیم چون مسئله، مسئله کشور و مسئله معیشت مردم است.»
• ۹۸/۹/۲۹
امام سؤال این است که مهم‌ترین مشکلات کشور در عرصه اقتصاد و عدالت اقتصادی چیست و راه حل غلبه بر مشکلات کدام است؟
خوبی است، متتجا حقیقت مطلب در روی زمین را که انسان نگاه میکند، این مشکلات باقی است.»
• ۹۹/۸/۱۴

پیشران تحول

وضعیت فعلی و روند مشکلات اقتصادی، «ایجاب میکند که ما به فکر یک حرکت تحوّلی باشیم.»
• ۱۴۰۰/۲/۲۱
لذا روحیه و رفتار مدیران باید متحول شود، یعنی «مدیریت شجاعانه، امیدوارانه، جهادی، با اشراف میدانی بر مشکلات، خیلی از مشکلات را در اتاق اداره و مدیریت و پشت میز نمیشود فهمید، باید رفت در صحنه، در عرصه، تا مشکلات را بتوان لمس کرد.»
• ۹۸/۲/۲۴
نگاهی به وضعیت مدیریت مسائل کشور خصوصاً مدیریت اقتصادی نشان می‌دهد که «هر جا ما با مدیریتهای قوی و خسته‌نشو مواجه بودیم دیدیم که کار پیشرفت کرده و هر جاکه این پیر حضور لازم و دائم وجود نداشته باشد، البته مشکلات پیش می‌آید.»
• ۹۹/۷/۲۱
این سبک مدیریتی همواره با عنوان «مدیریت جهادی» مورد تأکید بوده است که «با تنبلی، با بی‌حالی، کم‌انگیزی، مسئله اقتصاد کشور حل نخواهد شد... مدیریتهای جهادی باید بر مسائل اقتصادی کشور احاطه داشته باشند.»
• ۹۸/۸/۸
از سوی دیگر جوانان نقش اصلی را در رویکرد جهادی و با نشاط مسئولیت‌ها دارند. «علاج مشکلات کشور، دولت جوان حزب‌اللهی است که میتواند کشور را از راه‌های دشوار عبور بدهد.»
• ۹۹/۲/۲۸
برای رفع محرومیت‌ها نیز «اگر راماد اداره بخشهای گوناگون کشور به جوانان مؤمن و انقلابی و دانا و کاردان سپرده شود.»
۹۷/۱/۲۲
امیدهای مردم برآورده میشود.

بهرترین راه غلبه بر مشکلات

بنابراین راهی جز تحول وجود ندارد و «راه ایجاد تحوّل عبارت است از تشکیل یک دولت معتقد به تحوّل و معتقد به عنصر تحوّل آفرین، یعنی عنصر جوان مؤمن انقلابی.»
• ۱۴۰۰/۲/۲۱
دولت جوان انقلابی یعنی «یک دولت سر پا و با نشاط و آماده‌ای که در سنینی باشد که بتواند تلاش کند.»
• ۹۹/۲/۲۸
و البته عرصه استفاده از جوانان محدود به سطح خاص مانند وزارت و ریاست نیست، «دولت یک مجموعه وسیعی است که صداها مدیریت مؤثّر و تعیین‌کننده در آن وجود دارد و همه اینها میتواند به‌اصطلاح میزان جوانبای مؤمن و نخبه و انقلابی ما باشد که باید بتوانند در تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها و اجرا حضور داشته باشند.»
• ۱۴۰۰/۲/۲۱
رویکرد در دولت باید این باشد که «در مدیریتهای مختلف، جوانها بیشتر به کار گرفته بشوند.»
• ۹۷/۸/۱۴
در مقطع حاضر تشکیل دولت جوان انقلابی بهترین راه حل برای این امر است. پس «علاج درهای زمّن کشور در پُرشور بودن انتخابات و حضور عمومی مردم و بعد، انتخاب اصالح، انتخاب شخصیت مناسب در انتخابات ریاست جمهوری است.»
• ۹۹/۱/۲۹

احکام

در انتخابات

تکلیف مهم است یا نتیجه؟

سؤال: در انتخابات عمل به تکلیف مقدم است یا رسیدن به نتیجه؟ چگونه می‌توان هم به تکلیف عمل کرد و هم به دنبال نتیجه مطلوب بود؟

جواب: تکلیف گرایي با دنبال نتیجه قانونی و شرعی بودن، منافات ندارد هر چند در انجام تکلیف تحقق نتیجه نیز مورد توجه است.

دو سنگر نشین در جبهه ی نبرد زندگی

اسلام در داخل خانواده، دو جنس زن و مرد را مانند دو لنگه ی یک در، دو چشم در چهره ی انسان، دو سنگر نشین در جبهه ی نبرد زندگی و دو کاسپ شریک در یک باب مغازه قرار داده است. هرکدام از این دو، طبیعت، خصوصیات و خصلت‌هایی، هم در جسم و روح و فکر و هم در غریز و عواطف دارند که ویژگی خودشان است. این دو جنس، اگر با همان حدود و موازینی که اسلام معّین کرده است در کنار هم زندگی کنند، خانواده‌ای ماندگار و مهربان و بابرکت و پرفایده خواهند داشت.
• ۱۳۷۵/۰۶/۲۸